

četvrtak, 11. ožujka 2021.

P9_TA(2021)0080

Genetski modificirani pamuk GHB614 × T304-40 × GHB119

Rezolucija Europskog parlamenta od 11. ožujka 2021. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani pamuk GHB614 × T304-40 × GHB119, sastoje se ili su proizvedeni od njega na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (D070621/02 – 2021/2553(RSP))

(2021/C 474/06)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir nacrt provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani pamuk GHB614 × T304-40 × GHB119, sastoje se ili su proizvedeni od njega na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (D070621/02),
- uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. o genetski modificiranoj hrani i hrani za životinje ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 7. stavak 3. i članak 19. stavak 3.,
- uzimajući u obzir Provedbenu uredbu Komisije (EU) br. 503/2013 o prijavama za odobrenje genetski modificirane hrane i hrane za životinje u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća i o izmjeni Uredbi Komisije (EZ) br. 641/2004 i (EZ) br. 1981/2006 ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir glasovanje Stalnog odbora za lanac prehrane i zdravlje životinja iz članka 35. Uredbe (EZ) br. 1829/2003 od 11. siječnja 2021. na kojem nije doneseno nikakvo mišljenje,
- uzimajući u obzir članke 11. i 13. Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir mišljenje Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA) usvojeno 21. lipnja 2018. i objavljeno 25. srpnja 2018. ⁽⁴⁾,
- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije u kojima se protivi odobravanju genetski modificiranih organizama ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ SL L 268, 18.10.2003., str. 1.

⁽²⁾ SL L 157, 8.6.2013., str. 1.

⁽³⁾ SL L 55, 28.2.2011., str. 13.

⁽⁴⁾ Znanstveno mišljenje EFSA-ina Povjerenstva za genetski modificirane organizme o procjeni genetski modificiranog pamuka GHB614 × T304-40 × GHB119 za uporabu u hrani i hrani za životinje, uvoz i preradu, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 (zahtjev EFSA-GMO-NL-2014-122), Časopis EFSA-e (*EFSA Journal*) 2018.;16(7):5349, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.2903/j.efsa.2018.5349>

⁽⁵⁾ Parlament je u osmom sazivu donio 36 rezolucija u kojima se protivi davanju odobrenja za genetski modificirane organizme. Nadalje, u devetom sazivu Parlament je usvojio sljedeće rezolucije:

- Rezoluciju Europskog parlamenta od 10. listopada 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2), sastoje se ili su od njega proizvedeni, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0028).
- Rezoluciju Europskog parlamenta od 10. listopada 2019. o nacrtu Provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), sastoje se ili su proizvedeni od nje na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0029).

četvrtak, 11. ožujka 2021.

— uzimajući u obzir članak 112. stavke 2. i 3. Poslovnika,

-
- Rezoluciju Europskog parlamenta od 10. listopada 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobrenju za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 te genetski modificirani kukuruz koji je kombinacija dviju, triju ili četiriju pojedinačnih promjena MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 i DAS-40278-9, sastoje se ili su proizvedeni od njih, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0030).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 14. studenoga 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije kojom se produljuje odobrenje za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani pamuk LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), sastoje se ili su proizvedeni od njega, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0054).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 14. studenoga 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju MON 89788 (MON-89788-1), sastoje se ili su proizvedeni od nje na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0055).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 14. studenoga 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 i potkombinacije MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 i NK603 × DAS-40278-9, sastoje se ili su proizvedeni od njih na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0056).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 14. studenoga 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobrenju za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 te genetski modificirani kukuruz koji je kombinacija dviju, triju, četiriju ili pet pojedinačnih promjena Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 i GA21, sastoje se ili su proizvedeni od njih, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0057).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 14. svibnja 2020. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, sastoje se ili su proizvedeni od nje, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0069).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 11. studenog 2020. o nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603, sastoje se ili su od njega proizvedeni i genetski modificirani kukuruz koji je kombinacija dviju ili triju pojedinačnih promjena MON 87427, MON 89034, MIR162 i NK603 i o stavljanju izvan snage Provedbene odluke Komisije (EU) 2018/1111 na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0291).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 11. studenog 2020. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), sastoje se ili su od nje proizvedeni, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0292).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 11. studenog 2020. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobrenju za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 te genetski modificirani kukuruz koji je kombinacija dviju, triju ili četiriju pojedinačnih promjena MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 i NK603, sastoje se ili su proizvedeni od njih, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0293).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 17. prosinca 2020. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788, sastoje se ili su proizvedeni od nje, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0365).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 17. prosinca 2020. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411, sastoje se ili su od njega proizvedeni i genetski modificirani kukuruz koji je kombinacija dviju ili triju pojedinačnih promjena MON 87427, MON 89034, MIR162 i MON 87411 na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0366).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 17. prosinca 2020. o nacrtu Provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju MIR604 (SYN-IR6Ø4-5), sastoje se ili su proizvedeni od nje na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0367).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 17. prosinca 2020. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranog kukuruza MON 88017 (MON-88Ø17-3), sastoje se ili su proizvedeni od njega na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0368).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 17. prosinca 2020. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju MON 89034 (MON-89Ø34-3), sastoje se ili su proizvedeni od nje na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0369).

četvrtak, 11. ožujka 2021.

- uzimajući u obzir prijedlog rezolucije Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane,
- A. budući da je društvo Bayer CropScience AG („podnositelj zahtjeva”) 30. rujna 2014. u skladu s člancima 5. i 17. Uredbe (EZ) br. 1829/2003 podnijelo zahtjev za stavljanje na tržište hrane, sastojaka hrane i hrane za životinje koji sadržavaju genetski modificirani pamuk GHB614 × T304-40 × GHB119 („genetski modificirani pamuk”), sastoje se ili su proizvedeni od njega; budući da je taj zahtjev također obuhvaćao stavljanje na tržište proizvoda koji sadrže genetski modificiran kukuruz ili se sastoje od njega za druge namjene osim uporabe u hrani i hrani za životinje, no ne i za uzgoj;
- B. budući da je EFSA 21. lipnja 2018. donijela pozitivno mišljenje, koje je objavljeno 25. srpnja 2018.;
- C. budući da je genetski modificirani pamuk dobiven križanjem triju genetski modificiranih promjena pamuka i da je otporan na herbicide koji sadrže glufosinat i glifosat („komplementarne herbicide”) te da proizvodi dva insekticidna proteina (Bt-proteine ili Cry-proteine): Cry1A.105 i Cry2Ae koji su toksični za neke ličinke iz reda lepidoptera⁽⁶⁾;
- D. budući da se pamukovo ulje može pronaći u različitim prehrambenim proizvodima, uključujući preljeve, majonezu, fine pekarske proizvode, čokoladne namaze i čips, premda je njegova ljudska potrošnja relativno ograničena u Europi; budući da se životinje hrane pamukom ponajprije u obliku brašna i pogače od sjemenki pamuka ili cijelih sjemenki pamuka⁽⁷⁾; budući da ljudi također konzumiraju pamuk u obliku pamučnog brašna;
- E. budući da se u Uredbi (EZ) br. 1829/2003 navodi da genetski modificirana hrana ili hrana za životinje ne smije imati nepovoljne učinke na zdravlje ljudi, zdravlje životinja ili okoliš te da Komisija pri sastavljanju svojih odluka mora uzeti u obzir sve relevantne odredbe prava Unije i druge legitimne čimbenike važne za predmet koji se razmatra; budući da bi takvi legitimni faktori trebali obuhvaćati obveze Unije u okviru ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda (UN), Pariškog sporazuma o klimi i Konvencije UN-a o biološkoj raznolikosti;
- F. budući da se Provedbenom uredbom (EU) br. 503/2013 zahtijeva procjena o tome utječu li očekivane poljoprivredne prakse na ishod proučavanih krajnjih točaka; budući da je prema toj Provedbenoj uredbi to posebno relevantno za biljke otporne na herbicide; budući da, nadalje, različite lokacije odabrane za terenska ispitivanja odražavaju različite meteorološke i agronomske uvjete pod kojima se usjev uzgaja;

Nedostatak podataka o ekspresiji gena i sastavu biljaka

- G. budući da su terenska ispitivanja sastava i agronomske procjene genetski modificiranog pamuka provedeni u Sjedinjenim Američkim Državama na samo osam lokacija, ali ne i u drugim relevantnim područjima proizvodnje pamuka; budući da su samo podaci iz jedne godine, 2012., korišteni za dobivanje podataka o relevantnim meteorološkim uvjetima u kojima se biljke mogu uzgajati;
- H. budući da se glufosinat i glifosat nisu primjenjivali u visokim dozama koje se mogu očekivati u kontekstu povećanja otpornosti korova;
- I. budući da EFSA nije zatražila daljnje studije, npr. terenska ispitivanja koja traju dulje od jedne sezone i s lokacija u drugim regijama u kojima se proizvodi pamuk; budući da, nadalje, nisu prikupljeni podaci koji bi ukazivali na ekstremne ekološke uvjete, poput onih uzrokovanih klimatskim promjenama, iako je dokazano da ekološki čimbenici mogu utjecati na izražavanje Bt-toksina⁽⁸⁾;

⁽⁶⁾ Mišljenje EFSA-e, str. 10.

⁽⁷⁾ Mišljenje EFSA-e, str. 22.

⁽⁸⁾ Vidi, na primjer, Adamczyk, J.J. Jr., Meredith, W. R. Jr., „Genetska baza za varijabilnost ekspresije Cry1Ac kod uzgajivača komercijalnog transgenog pamuka s bakterijom *Bacillus thuringiensis* (Bt) u Sjedinjenim Američkim Državama” (*Genetic basis for variability of Cry1Ac expression among commercial transgenic Bacillus thuringiensis (Bt) cotton cultivars in the United States*), Časopis za znanost o pamuku (*Journal of Cotton Science*), 2004, 8(1), str. 433.-440., <https://pubag.nal.usda.gov/catalog/10670> i Trtikova, M., Wikmark, O.G., Zemp, N., Widmer, A., Hilbeck, A., „Transgenska ekspresija i udio proteina u bakteriji *Bacillus thuringiensis* u transgenskom Bt-kukuruzu (MON810) u optimalnim i stresnim okolišnim uvjetima” (*Transgene expression and Bt protein content in transgenic Bt maize (MON810) in optimal and stressed environmental conditions*), Plos ONE, 2015:10(4), e0123011, <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0123011>

četvrtak, 11. ožujka 2021.

Nedostatak procjene za komplementarne herbicide

- J. budući da se u brojnim studijama iznosi da je za genetski modificirane usjeve otporne na herbicide potrebno koristiti više komplementarnih herbicida, velikim dijelom zbog pojave korova otpornih na herbicide⁽⁹⁾; budući da se zbog toga mora očekivati da će genetski modificiran pamuk biti izložen i višim i ponovljenim dozama glufosinata i glifosata te da bi, stoga, količina njihovih ostataka tijekom žetve mogla biti veća;
- K. budući da na pitanja o karcinogenosti glifosata i dalje nema jasnog odgovora; budući da je EFSA u studenome 2015. zaključila da glifosat vjerojatno nije karcinogen, a Europska agencija za kemikalije u ožujku 2017. da nije potrebna nikakva klasifikacija; budući da je za razliku od njih Međunarodna agencija za istraživanje raka, agencija Svjetske zdravstvene organizacije specijalizirana za rak, 2015. godine glifosat smjestila u kategoriju tvari koje su vjerojatno karcinogene za čovjeka;
- L. budući da prema podacima EFSA-e nisu dostupni toksikološki podaci koji bi opravdali provedbu procjene rizika za potrošače za nekoliko produkata razgradnje glifosata relevantnih za genetski modificirane usjeve otporne na glifosat⁽¹⁰⁾;
- M. budući da se glufosinat klasificira kao tvar koja je toksična za reproduktivno zdravlje (kategorija 1B) i stoga ispunjava granične kriterije iz Uredbe (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹¹⁾; budući da je odobrenje za uporabu glufosinata u Uniji isteklo 31. srpnja 2018.⁽¹²⁾; budući da je genetski modificirani pamuk proizveden tako da je dvostruko otporan na glufosinat, što je omogućilo primjenu još većih doza na biljkama;
- N. budući da studije pokazuju da glifosat i glufosinat mogu snažno utjecati na mikrobiom⁽¹³⁾ te bi stoga prije donošenja bilo kakvog zaključka o učincima na zdravlje i sigurnost hrane i hrane za životinje prvo trebalo procijeniti prskanje glifosatom i glufosinatom s obzirom na dugoročnu toksičnost (mješovitu toksičnost) Bt-toksina iz hrane i hrane za životinje po crijeva;
- O. budući da se smatra da ocjena za ostatke herbicida i proizvode njihove razgradnje pronađene na genetski modificiranim biljkama nije u nadležnosti Povjerenstva EFSA-e za genetski modificirane organizme (Povjerenstvo EFSA-e za genetski modificirane organizme) te se stoga ne provodi u okviru postupka davanja odobrenja za genetski modificirane organizme; budući da je to problematično zbog načina na koji pojedina genetski modificirana biljka razgrađuje komplementarne herbicide te da na sastav, a stoga i toksičnost produkata razgradnje (metabolita) može utjecati sama genetska modifikacija⁽¹⁴⁾;

⁽⁹⁾ Vidi primjerice Bonny, S., „Genetski modificirani usjevi i korovi otporni na herbicide i herbicidi: pregled i učinak” (*Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact*), Environmental Management, siječanj 2016.; 57(1), str. 31.-48., <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738> i Benbrook, C.M., „Učinak genetski modificiranih usjeva na korištenje pesticida u SAD-u – prvih šesnaest godina” (*Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years*), Environmental Sciences Europe; 28. rujna 2012., sv. 24(1), <https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>

⁽¹⁰⁾ Zaključak EFSA-e o stručnom pregledu procjene rizika od pesticida s aktivnom tvari glifosatom, EFSA Journal 2015.; 13(11):4302, str. 3., <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4302>

⁽¹¹⁾ Uredba (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ (SL L 309, 24.11.2009., str. 1.).

⁽¹²⁾ <https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/index.cfm?event=as.details&langFromHeader=HR&token=03EC744329AD1A28E9BF4FD99C4709FFEBFAF8E5>

⁽¹³⁾ Vidi primjerice <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0304389420301400?via%3Dihub>

⁽¹⁴⁾ To je doista slučaj kod glifosata, kako se navodi u obrazloženom mišljenju EFSA-ine revizije postojećih maksimalnih razina ostataka glifosata u skladu s člankom 12. Uredbe (EZ) br. 396/2005, EFSA Journal 2018; 16(5):5263, str. 12., <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5263>

četvrtak, 11. ožujka 2021.

Neriješena pitanja koja se odnose na Bt-toksine

- P. budući da su za provođenje ispitivanja neškodljivosti korišteni proteini Cry1Ab i Cry2Ae proizvedeni u bakterijama *Escherichia coli* (*E. coli*) i *B. thuringiensis* umjesto proteina koje proizvodi sama genetski modificirana biljka ⁽¹⁵⁾, što znači da se procjena toksičnih učinaka temelji na pretpostavljenoj jednakovrijednosti Bt-toksina koji nastaju na umjetan način u bakterijama s Bt-toksinima proizvedenima u biljci; budući da se, međutim, procjene ne bi trebale temeljiti isključivo na testovima s transgenskim Bt-toksinima proizvedenima u mikrobnim sustavima – kako bi se na odgovarajući način uzeli u obzir sinergijski učinci;
- Q. budući da toksikološka ispitivanja koja se provode izolirano s bjelančevinama imaju malu važnost zbog činjenice da su Bt-toksini u genetski modificiranim usjevima, primjerice kukuruzu, pamuku i soji, sami po sebi toksičniji od izoliranih Bt-toksina; budući da je to posljedica prisutnosti inhibitora proteaze (PI) u biljnom tkivu, zbog koje se može povećati toksičnost Bt-toksina odgađanjem njihove razgradnje; budući da je ta pojava dokazana u nizu znanstvenih studija, uključujući one provedene za Monsanto prije 30 godina koje su pokazale da je čak i prisutnost iznimno niskih razina PI-ja povećala toksičnost Bt-toksina do 20 puta ⁽¹⁶⁾;
- R. budući da ti učinci nikad nisu uzeti u obzir u procjenama rizika EFSA-e iako su relevantni za sve Bt-biljke odobrene za uvoz ili uzgoj u Uniji; budući da se ne mogu isključiti rizici za ljude i životinje koji konzumiraju hranu i hranu za životinje s Bt-toksinima zbog povećane toksičnosti uzrokovane međudjelovanjem toksina PI i Bt;
- S. budući da se u brojnim studijama navodi da su nakon izloženosti Bt-proteinima zabilježeni popratni učinci koji mogu utjecati na imunostni sustav i da neki Bt-toksini mogu djelovati kao adjuvansi ⁽¹⁷⁾, što znači da mogu povećati alergena svojstva drugih proteina s kojima dolaze u kontakt;
- T. budući da se smatra da je ocjena mogućeg međudjelovanja ostataka herbicida i njihovih metabolita s Bt toksinima izvan nadležnosti Povjerenstva EFSA-e za GMO i stoga se ne provodi u okviru procjene rizika; budući da je takav pristup problematičan jer je poznato da ostaci od prskanja glifosatom i glufosinatom remete mikrobiom zbog čega primjerice može porasti broj imunoloških reakcija u kombinaciji s Bt-toksinima ⁽¹⁸⁾;

Bt-usjevi: učinci na neciljane organizme i povećana otpornost

- U. budući da uporaba genetski modificiranih Bt-usjeva dovodi do dugotrajne izloženosti ciljnih i neciljanih organizama Bt-toksinima, za razliku od upotrebe insekticida, kod koje dolazi do izlaganja pri prskanju i tijekom ograničenog vremenskog razdoblja;

⁽¹⁵⁾ Znanstveno mišljenje Panela EFSA-e za genetski modificirane organizme o zahtjevu EFSA-GMO-NL-2011-97 za stavljanje na tržište genetski modificiranog pamuka T304-40 otpornog na insekte i tolerantnog na herbicide za uporabu u hrani i hrani za životinje, uvoz i obradu u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 koji je podnio Bayer CropScience AG, Časopis EFSA-e (*EFSA Journal*) 2013.; 11(6):3251, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/3251> i Znanstveno mišljenje Panela EFSA-e za genetski modificirane organizme o zahtjevu EFSA-GMO-NL-2011-96 za stavljanje na tržište genetski modificiranog pamuka GHB119 otpornog na insekte i tolerantnog na herbicide za uporabu u hrani i hrani za životinje, uvoz i obradu u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 koji je podnio Bayer CropScience AG, Časopis EFSA-e (*EFSA Journal*) 2016.;14(10):4586, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/3251>, str. 14,

⁽¹⁶⁾ MacIntosh, S.C., Kishore, G.M., Perlak, F.J., Marrone, P.G., Stone, T.B., Sims, S.R., Fuchs, R.L., „Potencijacija insekticidnog djelovanja bakterije *Bacillus thuringiensis* korištenjem inhibitora serinske proteaze” (*Potential of Bacillus thuringiensis insecticidal activity by serine protease inhibitors*), Časopis za agrikulturnu kemiju i kemiju hrane (*Journal of Agricultural and Food Chemistry*), 38, str. 1145.-1152., <https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051>

⁽¹⁷⁾ Vidi Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L. „Pregled sigurnosti i bioloških učinaka Cry-toksina u bakteriji *Bacillus thuringiensis* kod sisavaca” (*An overview of the safety and biological effects of Bacillus thuringiensis Cry toxins in mammals*), Časopis za primijenjenu toksikologiju (*Journal of Applied Toxicology*), svibanj 2016., 36(5), str. 630.-648., <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/jat.3252/full>

⁽¹⁸⁾ Parenti, M. D., Santoro, A., Del Rio, A., Franceschi, C., „Pregled bibliografije za procjenu adjuvantnosti/imunogenosti proteina” (*Literature review in support of adjuvanticity/immuno-genicity assessment of proteins*), Publikacije uz istraživanja EFSA-e (*EFSA Supporting Publications*), siječanj 2019., 16.1: 1551, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.2903/sp.efsa.2019.EN-1551>

četvrtak, 11. ožujka 2021.

- V. budući da se pretpostavka da Bt-toksini pokazuju jedan ciljni način djelovanja više ne može smatrati ispravnom i ne mogu se isključiti učinci na neciljane organizme⁽¹⁹⁾; budući da stižu izvješća o sve većem broju neciljanih organizama koji su zahvaćeni na više načina; budući da se u nedavnom pregledu spominje 39 stručno recenziranih publikacija u kojima se izvještava o značajnim štetnim učincima Bt-toksina na mnoge vrste „izvan dometa”⁽²⁰⁾;
- W. budući da bi niz organizama koji ne pripadaju ciljanoj skupini u Uniji mogao biti izložen Bt-toksinima prolijevanjem, otpadom i gnojem koji proizlaze iz uvoza Bt-usjeva; budući da u procjeni rizika nisu ocijenjeni učinci na neciljane organizme;
- X. budući da se procjenom rizika nije uzeo u obzir razvoj otpornosti ciljanih štetočina na Bt-toksine, što bi moglo dovesti do korištenja manje ekološki sigurnih pesticida ili povećanih doza i broja primjena na genetski modificirane usjeve u zemlji uzgoja; budući da Agencija za zaštitu okoliša u Sjedinjenim Američkim Državama predlaže postupno ukidanje mnogih postojećih hibrida Bt-kukuruz u sljedećih tri do pet godina, kao i nekih vrsta Bt-pamuka zbog rasta otpornosti insekata na te usjeve⁽²¹⁾;
- Y. budući da, iako se tvrdi da uporaba Bt-usjeva dovodi do smanjenja upotrebe insekticida, nedavna studija objavljena u Sjedinjenim Državama⁽²²⁾ otkriva da se „čini da se u nekoliko analiza utjecaja Bt-usjeva na obrasce upotrebe pesticida nije razmatralo tretiranje sjemena te su stoga bila prenatraglašenja smanjenja u upotrebi insekticida (posebno u pogledu ‘obrađenog područja’) povezanoj s Bt-usjevima”;
- Z. budući da je Unija potpisnica Konvencije UN-a o biološkoj raznolikosti, u kojoj se jasno navodi da zemlje izvoznice i uvoznice imaju međunarodnu odgovornost u pogledu biološke raznolikosti;

Primjedbe nadležnog tijela države članice

- AA. budući da su države članice tijekom tromjesečnog razdoblja savjetovanja EFSA-i uputile brojne kritike⁽²³⁾; budući da su, među ostalim, kritizirani nedostatak dostavljenih podataka i analize podataka o fenotipskoj procjeni, sastavu i toksičnosti, činjenica da se analizom sastava nije uzelo u obzir ostatke i metabolite komplementarnih herbicida te da se prijedlogom podnositelja zahtjeva za plan praćenja stanja okoliša ne ispunjava ciljeve utvrđene u Prilogu VII. Direktivi 2001/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁽²⁴⁾ te da se aktivnosti praćenja ne odnose na relevantne ciljeve zaštite; budući da je nadležno tijelo jedne države članice odbacilo prijedlog o stavljanju genetski modificiranog pamuka na tržište na temelju toga što prethodne ocjene triju pojedinačnih događaja nisu bile dostatne za osiguravanje visoke razine zaštite ljudskog zdravlja;

Ispunjavanje međunarodnih obveza Unije

- AB. budući da se u izvješću posebnog izvijestitelja UN-a za pravo na hranu iz 2017. godine zaključuje da opasni pesticidi, posebno u zemljama u razvoju, imaju katastrofalne učinke po zdravlje⁽²⁵⁾; budući da se u okviru cilja održivog razvoja br. 3.9 do 2030. želi znatno smanjiti broj smrtnih slučajeva i bolesti prouzročenih opasnim kemikalijama i onečišćenjem zraka, vode i tla te kontaminacijom⁽²⁶⁾; budući da bi se odobrenjem uvoza genetski modificiranog pamuka povećala potražnja za tim usjevom koji se tretira herbicidom toksičnim za reproduktivne organe i koji više nije odobren za uporabu u Uniji, čime bi se povećala izloženost radnika u trećim zemljama; budući da je rizik od povećane izloženosti radnika osobito zabrinjavajući pri genetski modificiranim usjevima otpornima na herbicide, s obzirom na veće količine herbicida koje se pritom koriste;

⁽¹⁹⁾ Vidi primjerice Hilbeck, A., Otto, M., „Specifičnost i kombinatorički učinci Cry-toksina u bakteriji *Bacillus thuringiensis* u pogledu procjene okolišnog rizika genetski modificiranih organizama” (*Specificity and combinatorial effects of Bacillus thuringiensis Cry toxins in the context of GMO environmental risk assessment*), Najnovija otkrića u znanosti o okolišu (*Frontiers in Environmental Science*) 2015, 3:71, <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fenvs.2015.00071/full>

⁽²⁰⁾ Hilbeck, A., Defarge, N., Lebrecht, T., Böhn, T., „Insekticidni Bt-usjevi. Pristup EFSA-e prilikom procjene rizika za neuspješno dizajnirane genetski modificirane Bt-biljke” (*Insecticidal Bt crops. EFSA's risk assessment approach for GM Bt plants fails by design*), Procjena rizika kod genetski modificiranih organizama u EU-u i Švicarskoj (RAGES) 2020, str. 4., https://www.testbiotech.org/sites/default/files/RAGES_report-Insecticidal%20Bt%20plants.pdf

⁽²¹⁾ <https://www.dtnpf.com/agriculture/web/ag/crops/article/2020/09/29/epa-proposes-phasing-dozens-bt-corn>

⁽²²⁾ Douglas, M.R., Tooker, J.F., „Uvođenje tretiranja sjemena na veliko potaknulo je snažan porast u upotrebi neonicotinoidnih insekticida i preventivnom upravljanju štetočinama u usjevima na poljima SAD-a” (*Large-Scale Deployment of Seed Treatments Has Driven Rapid Increase in Use of Neonicotinoid Insecticides and Preemptive Pest Management in U.S. Field Crops*), *Environmental Science and Technology* 2015, 49, 8, str. 5088.-5097., <https://pubs.acs.org/doi/10.1021/es506141g>

⁽²³⁾ Primjedbe država članica dostupne su u bazi pitanja EFSA-e: (Referentna oznaka EFSA-Q-2014-00721): <https://www.efsa.europa.eu/en/register-of-questions>

⁽²⁴⁾ Direktiva 2001/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. ožujka 2001. o namjernom uvođenju u okoliš genetski modificiranih organizama i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/220/EEZ (SL L 106, 17.4.2001., str. 1.).

⁽²⁵⁾ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx>

⁽²⁶⁾ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/>

četvrtak, 11. ožujka 2021.

Nedemokratsko donošenje odluka

- AC. budući da na glasovanju Stalnog odbora za lanac prehrane i zdravlje životinja iz članka 35. Uredbe (EZ) br. 1829/2003 koje je održano 11. siječnja 2021. nije doneseno nikakvo mišljenje, što znači da kvalificirana većina država članica nije podržala odobrenje; budući da je 13 država članica (koje predstavljaju 35,52 % stanovništva Unije) glasovalo protiv odobrenja, dok je samo 10 država članica (koje predstavljaju 27,49 %) glasovalo za njega; budući da su 4 države članice (koje predstavljaju 37 % stanovništva Unije) bile suzdržane;
- AD. budući da Komisija uviđa problematičnost činjenice da i dalje donosi odluke o davanju odobrenja za genetski modificirane organizme bez kvalificirane većine država članica, što je zapravo iznimka za odobrenja za proizvode u cjelini, ali je postala pravilo pri donošenju odluka o odobrenjima za genetski modificiranu hranu i hranu za životinje;
- AE. budući da je Europski parlament u osmom sazivu usvojio ukupno 36 rezolucija u kojima se protivi stavljanju na tržište genetski modificiranih organizama za hranu i hranu za životinje (33 rezolucije) i uzgoju genetski modificiranih organizama u Uniji (tri rezolucije); budući da je u devetom sazivu Europski parlament već usvojio 16 prigovora na stavljanje genetski modificiranih organizama na tržište; budući da nije bilo kvalificirane većine država članica za odobravanje bilo kojeg od tih genetski modificiranih organizama; budući da razlozi zbog kojih države članice ne podržavaju odobrenja uključuju nepoštovanje načela predostrožnosti u postupku odobravanja i znanstvena pitanja povezana s procjenom rizika;
- AF. budući da Komisija i dalje daje odobrenja za genetski modificirane organizme unatoč tome što je i sama priznala postojanje demokratskih nedostataka te usprkos izostanku potpore država članica i prigovorima Parlamenta;
- AG. budući da u slučajevima kada u Žalbenom odboru ne postoji kvalificirana većina država članica za odobrenje nije potrebno mijenjati zakonodavstvo kako bi se Komisiji omogućilo da uskrati odobrenje za genetski modificirane organizme ⁽²⁷⁾;
1. smatra da Nacrt provedbene odluke Komisije prekoračuje provedbene ovlasti predviđene Uredbom (EZ) br. 1829/2003;
 2. smatra da Nacrt provedbene odluke Komisije nije u skladu s pravom Unije jer nije spojiv s ciljem Uredbe (EZ) br. 1829/2003, a on je, u skladu s općim načelima utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁸⁾, pružanje osnove za visoku razinu zaštite života i zdravlja ljudi, zdravlja i dobrobiti životinja, interesa okoliša i potrošača u pogledu genetski modificirane hrane i hrane za životinje, uz istovremeno jamčenje uspješnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta;
 3. traži od Komisije da povuče svoj nacrt provedbene odluke;
 4. pozdravlja činjenicu da je Komisija u pismu zastupnicima od 11. rujna 2020. konačno uvidjela potrebu da se pri donošenju odluka o odobrenju genetski modificiranih organizama u obzir uzme održivost ⁽²⁹⁾; međutim, izražava duboko razočaranje zbog toga što je Komisija nastavila davati odobrenja za uvoz genetski modificiranih organizama u Uniju unatoč stalnim prigovorima Parlamenta i većine država članica koje glasuju protiv;
 5. poziva Komisiju da hitno nastavi s razvojem kriterija održivosti, uz potpuno sudjelovanje Parlamenta; poziva Komisiju da pruži informacije o tome kako će se taj postupak provesti i u kojem vremenskom okviru;

⁽²⁷⁾ U skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 (člankom 6. stavkom 3.) Komisija „može” ali ne mora dati odobrenje ako ga u okviru žalbenog odbora ne podrži kvalificirana većina država članica.

⁽²⁸⁾ Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.).

⁽²⁹⁾ <https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf>

četvrtak, 11. ožujka 2021.

6. ponavlja svoj poziv Komisiji da ne odobrava genetski modificirane usjeve otporne na herbicide dok se zdravstveni rizici povezani s ostacima temeljito ne istraže na temelju pojedinačnih slučajeva, što zahtijeva potpunu procjenu ostataka od prskanja genetski modificiranih usjeva komplementarnim herbicidima, procjenu proizvoda njihove razgradnje i svih kombiniranih učinaka, uključujući i sa samom genetski modificiranom biljkom;
7. ponovno poziva Komisiju da ne odobrava uvoz nikakvih genetski modificiranih biljaka za uporabu u hrani ili hrani za životinje kod kojih je stvorena otpornost na aktivnu tvar u herbicidu koja nije odobrena za uporabu u Uniji;
8. poziva EFSA-u da napokon prihvati znatne razlike između izvornih Bt-toksina i onih eksprimiranih sintetskim transgenima u genetski modificiranim biljkama, te da proširi svoju procjenu rizika kako bi u potpunosti uzela u obzir sve interakcije i kombinacijske učinke između Bt-toksina, genetski modificiranih biljaka i njihovih sastojaka, ostatke od prskanja komplementarnim herbicidima, okoliš, kao i utjecaje na zdravlje i sigurnost hrane;
9. poziva EFSA-u da više ne prihvaća studije toksičnosti na temelju izoliranih proteina koji će se vjerojatno razlikovati u strukturi i biološkim učincima u usporedbi s onima koje proizvodi sama biljka, te da zahtijeva da se sva ispitivanja provode na tkivu iz genetski modificirane biljke;
10. poziva EFSA-u da zajamči da podaci s terenskih pokusa ili iz staklenika pokrivaju dovoljno širok raspon poljoprivrednih i okolišnih uvjeta kako bi se procijenio utjecaj svih čimbenika stresa koji se tijekom uzgoja moraju očekivati na gensku ekspresiju i sastav biljaka;
11. poziva EFSA-u da zajamči da podaci s terenskih pokusa ili iz staklenika obuhvaćaju dovoljno širok raspon različitih sorti kako bi se procijenio utjecaj različitih genetskih podrijetla na gensku ekspresiju i sastav biljaka;
12. poziva EFSA-u da zatraži podatke o utjecaju konzumacije hrane i hrane za životinje dobivene od genetski modificiranih biljaka na crijevni mikrobiom;
13. ponovno apelira na Komisiju da u obzir uzme obveze Unije na temelju međunarodnih sporazuma, kao što su Pariški klimatski sporazum, Konvencija UN-a o biološkoj raznolikosti i ciljevi UN-a za održivi razvoj;
14. naglašava da se u izmjenama koje je Europski parlament usvojio 17. prosinca 2020. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) br. 182/2011 ⁽³⁰⁾, a koje je Parlament usvojio kao temelj za pregovore s Vijećem, navodi da Komisija ne daje odobrenja za genetski modificirane organizme ako se kvalificirana većina država članica nije izjasnila za to; ustraje na tome da Komisija poštuje to stajalište i poziva Vijeće da hitno nastavi s radom i donese opći pristup o tom predmetu;
15. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.

⁽³⁰⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0364.